

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumato-graphia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput VI

urn:nbn:de:bsz:31-97032

CAPUT VI.
DE AGNO SCYTHICO,
Æschinomene & Amfiam.

Agnus Scythicus planta est, ex semine minus oblongo, producta. Borametæ Tartari vocant. Crescit agni figura, ad tertium fere pedum altitudinem; quem pedibus, unguis, auribus, toto capite, præterquam cornibus, representat. Pro cornibus pilos gerit, singularis cornu specie obducitur tenuissimo cornu, cujus detracti usus incolis ad tegmina. Dulcore est admirabili; è vulnere sanguis manat. Vicinis quamdiu obfideatur herbis, tandiu vivit; moritur, has si decerpseris. Appetitur à lupis; ab aliis bestiis, quæ carne vescuntur non item. *Scalig. Exerc. 181. sect. 29.* *Æschynomene* admotam manum refugit foliorum contactu. Id Apollodorus Democriti discipulus prodidit *Amfiam*, medicamentum est apud Indos: Mira quædam in ejus usu. A teneris non assuetos, si post vortetur, interficit; assuetos & omittentes interimit; continuantibus nil nocet. Cambajæ mulieres cum se supplicio subducere volunt, mandunt: sine dolore moriuntur. Provinciæ Regulus hoc à teneris nutritus ita venenosus evasit, ut muscæ quæ solo succu cutim perfringerent, turgidæ interirent. Opium esse putatur & Turcicum *Maslach*. Quamvis enim hoc ex cetrariæ succo parati Turcarum secreta relatione sibi cognitum esse scribat *Turnheuserus herbar. lib. 1. c. 29.* Attamen nihil aliud quam Opium esse, præter *Scaligerum*, *Poterius* & *Iohannes Baptista Sylvagius* Reip. Venetæ apud Turcarum Imperatorem interpret, testantur. Hic enim à Bueretio interrogatus, duo medicamenta præcipuè habere Turcas, hilaritatis quasi illicia, *Amfiam* nempe & *Bongelie* retulit. Illud ex opio; hoc ex melle, foliis & semine *Canabis* pulverisati parati & in frequentissimo usu esse. Conjicit & hoc in summa pericula. Delirantes enim reddit, & si somnum capiunt,

piant, gigantes pugnare, ignes & civitates ardere in
somnia conspiciunt.

CAPUT VII.
DE BALSAMO & BETEL

Magni ante hac in Iudæa proventus *Balsamum*,
idque in duobus regis hortis (alter jugerum vi-
ginti, alter pauciorum:) jam non reperitur. Reges Æ-
gypti in suum transtulisse hortum verisimile est, tan-
quam magnificentia æmulos. *Plin. lib. 12. cap. 25.*
In urbe enim Cairo Balsami exstat viridarium. Folium
ejus rutæ simile, perpetuo virens. In Matharia mense
Septembri, paucis admodum foliis, iisque recens pri-
mum enatis, vestitam vidit Bellonius ut hyeme nova
germina produceret. Præter naturam id fuisse certum.
Nam cæteræ arbores hyemis patientes sub veris præ-
sentiam, & folia priora deponunt, & nova cum novis
item surculis progerminant. *Doring. de Balsamo s. 1. c. 3.*
Colligitur lachryma in caudice & parte superna, fa-
cta incisura unguibus ferreis, subsidere cum ætas ma-
xime angit. Quod manat, mukum non est. Vix enim
toto die concha impleri potest. *Theophrast. l. 9. cap.*
6. de plantis. Plinius, si ferro incidatur, statim e-
mori, scribit; ob id que qui opobalsamum colligunt,
vitro, lapide, ossis que cucellis, ad corticem vulne-
randam utuntur, & succum lana excipientes, in cor-
niculis colligunt. Color succi per ætates variat, adde,
substantia modos. Recenter extractus albus est, tam
tenuis & levis, ut ex alto in aquam projectus vix
pauillum mergatur. Confestim assurgens dissolvi-
tur, aquæ miscetur & totam ipsius superficiem con-
tegit. Exacto quinquennio auri formam induit, de-
cennio retinet, mediocriter crassus. Ab hoc tempore
sensim crassescit, melleo colore tingitur, odorem ita
deperdit, ut non nisi fricatione deprehendatur. Si ta-
men ætate ab æterno aëris calore hyeme ignis benefi-
cio attenuetur aquæ vel lacti instillatus albescit. Id adeo
ut